

دوره دبیرستان

گلگ اولیاء در آموزش فرزندان

یک ولی دلسوز و آگاه به
فرزندش اجازه می دهد که رشد
تحصیلی خود را با توجه به
علائق ، استعدادها و امکاناتی
که دارد اختیار کند نه برابرمیل
و مطامع دیگران .

اولیاء و مربیان چند مطلب را در نظر داشته
باشند تا بتوانند به دانش آموزان در دوره
دبیرستانی در انتخاب شغل و حرفه کمک بیشتری
بنمایند .
سیرشعلی

در مقاله قبلی راجع به آشنائی با رشته های
تحصیلی و نحوه انتخاب رشته
تحصیلی و معیارهای که باید مورد توجه قرار
گیرد بحث کردیم . پس از انتخاب رشته
و شروع تحصیلات دبیرستانی لازم است که

احتیاج به تفریح و استراحت دارد. اشتغال به کار و رها کردن سیر مطالعاتی در ساعاتی معین همان جنبه تفریح و استراحت را دارد. ثانیاً " نگارنده در طول ۳۴ سال خدمت آموزشی به رای العین دیده است دانش‌آموزانی که کار و حرفه ای همراه تحصیلات خود داشته اند موفق تر و شاداب تر بوده‌اند. این نیل دانش‌آموزان به دلائلی در ادامه تحصیل موفقیت بیشتری کسب کرده اند. یک دسته از تحصیلی که به موازات تحصیل کار می کرده‌اند به تحصیل دلچسپی خاص نشان می داده‌اند و علت اشتیاق و دلچسپی از این لحاظ بوده که احساس می کرده اند با ادامه تحصیلات به شغل بالاتر و برارزشتی اشتغال خواهند ورزید. همین نیل به ترفی و پیشرفت محرک خوبی برای ادامه تحصیلات جدی آنان بوده است. دست‌دیگر به علت اشتغال به حرفه دیگر به موازات تحصیلات اجتماعی سطح فکر و آگاهی آنان بالاتر رفته و آنان به علت پیش عمیقتر اجتماعی که داشته اند در تحصیلات رسمی موفق تر بوده‌اند و ایس توفیقات به نوبه خود محرک و انگیزه ای برای پیشرفت‌های بعدی بوده است.

طرح کاد

حوشیحانه در سالهای اخیر برنامه ای به نام " طرح کاد " مطرح شده و سعی بر این است که دانش‌آموزان را ضمن تحصیل با یکی از مساعل مورد علاقه‌شان آشنا کنند. اولیای دانش‌آموزان بایستی شغل مورد علاقه فرزندان را مشخص نموده و سپس در جستجوی اسناد کار ماهری در آن رشته کوشش نمایند و بالاخره فرزند خود را در ادامه آن شغل کذب نام " طرح کاد " معروف شده است تشویق و

یکی از هدفهای تعلیم و تربیت آماده کردن افراد جهت انجام کار و حرفه معید در آینده است. از این جهت بر فراری‌رابطه‌ای بین کلاس درس و کار و حرفه ضروری به نظر می رسد. بنابراین باید از طرف مدرسه و مربیان برنامه های حساب شده‌ای تنظیم شده باشد تا دانش‌آموزان با رمور حرف و صنایع مختلف آشنا شوند و از طرف دیگر والدین بایستی با تشویق فرزندان‌شان به کارهای مختلف آنها را عملاً با حرف مختلف آشنا سازند. در این دوره دبیرسانی باید صاحبان مشاعل مختلف به مدرسه فراخوانده شوند تا با توضیحات کافی درباره حرفه و شغل خود دانش‌آموزان را با نکات و رمور شغل خود آشنا سازند. اولیای دانش‌آموزان هر کدام که شغل نایل عرضدای دارند بایستی طبق برنامه حساب سدهای در دبیرسان حضور یافند و راجع به شغل خود با دانش‌آموزان بدکنکو سردارند. دانش‌آموزانی که سفند و علاقه‌مند به حرفدای شدند صاحبان آن حرفه بایستی با خوشروشی آنان را بدرند. و حد خوبست کار کردن در رشته خاصی بوام با تحصیل کردد. کارنوام با تحصیل

بساری از اولیا تصور می کنند که سبب دبیرسانی مخصوص درس خواندن و آماده شدن برای کار در آینده است و عقیده دارند که اگر فرزندان ساعاتی از عمر خود را بدکاری شراز تحصیلات رسمی اختصاص دهد از درس عقب می ماند. این تصور به دلائلی سردود است.

اولاً " تحصیل و یا درس خواندن به طور مستمر امکان بدر نیست. بد عبارت دیگر س از کردارند ساعاتی با مطالعه حتماً دهس

یاری نمایند. اولیاء بایستی با توجه به علائق و استعداد و امکانات فرزندانشان شغل مناسبی برای فرزندان خود انتخاب کنند و چه خوبست در انتخاب طرح کاد فرزندانیشان آنچنان جدیتی به خرج بدهند که فرزندان پس از اتمام تحصیلات بتوانند در همان رشته به فعالیت خود ادامه دهند.

امکان تغییر رشته؟ تحصیلی

مسأله دیگری که در دوران دبیرستانی بایستی مورد توجه اولیاء و مربیان قرار بگیرد اینست که اولاً " به دانش آموز دبیرستانی امکان تغییر رشته تحصیلی بدهند و ثانیاً " دانش آموز را از این امکان مطلع نمایند و ثالثاً " به هنگام تغییر رشته تحصیلی با او بصورت جدی مشورت نمایند و پس از صلاحدید در تغییر رشته به او کمک کنند.

خوشبختانه امکان تغییر رشته در تمام موارد ملحوظ و در تمام کلاسهای دبیرستانی پیشبینی شده است. اما مسأله‌ای که مناسبانه وجود دارد عدم امکان تحقق این پیش بینیه‌ها است.

مثلاً " در بعضی از نقاط کشور به علت محدود بودن تعداد دانش آموزان فارغ التحصیل راهنمایی منطقه مجبورند در یک رشته ادامه تحصیل دهند. و یا به علت ثبت نام منطقه‌ای در شهر تهران بزرگ انتقال از دبیرستانی به دبیرستان دیگر مواجه با اشکال و گاهی اوقات غیر ممکن می شود. که بایستی برای رفع این نقائص تدابیری اتخاذ شود.

مشکل دیگری که در سر راه تغییر رشته قرار دارد اعمال نظر سرسختانه بعضی اولیای دانش آموزان است که به جهاتی فرزندان خود را به تحصیل در رشته خاصی وامیدارند. این

یک ولی دلسوز و آگاه به هنگام ضرورت در تغییر رشته تحصیلی فرزندش از تمام امکانات خود استفاده می کند و با تمام وجود فرزندش را یاری می دهد تا رشته تحصیلی مورد علاقهاش را انتخاب کند.

قبیل اولیاء بایستی نرمش بیشتری از خودشان دهند. یک ولی دلسوز و آگاه به فرزندش اجازه می دهد که رشته تحصیلی خود را با توجه به علائق، استعدادها و امکاناتی که دارد اختیار کند نه برابر میل و مطامع دیگران.

یک ولی دلسوز و آگاه به هنگام ضرورت در تغییر رشته تحصیلی فرزندش از تمام امکانات خود استفاده می کند. و با تمام وجود فرزندش را یاری می دهد تا رشته تحصیلی مورد علاقهاش را انتخاب کند.

اطلاعات شناسی
دراقتصاد صنعتی جدید ناکزیریم که جهت کنترل زندگی شغلی مرینا " اطلاعاتی کسب نمائیم. دانش آموزان دبیرستانی هم از این قاعده مستثنی نبوده و آنان به نوبه خود بایستی از شرایط کوناگون مشاغل مختلف آگاه شوند. اگر آنان اطلاعات کافی در مورد مشاغل و حرف موجود در جامعه داشته باشند به انتخاب آگاهانه تری دست خواهند زد. به عنوان مثال یک دانش آموز دبیرستانی که میل دارد تحصیلاتش را در رشته ساختمان به پایان برساند باید از کیفیت تعلیم و وضع بودجه - نیاز

کسب اطلاعات صحیح شغلی قسمت مهمی از بلوغ شغلی بوده است و از طرف دیگر اطلاعات صحیح شغلی بالاترین همبستگی را با موفقیت و رضایت شغلی افراد نشان داده است. بنابراین هیچ فرد موفقی نمی تواند بدون دریافت اطلاعات صحیح شغلی زندگی شغلی آینده خویشتن را برنامه ریزی کند. پدران و مادران دلسوز و آگاه و مربیان معتمد و مسئول موظفند با همکاری یکدیگر اطلاعات صحیح و واقعی شغلی را جمع آوری و در اختیار نوجوانان و جوانانی که مسئولیت تربیت آنان را دارند بگذارند تا جوانان بتوانند با توجه به اطلاعات دریافتی شغل آینده خود را انتخاب کنند. وظیفه دیگر اولیاءمربیان آنست که فرزندان و دانش آموزان جوان خود را در کسب اطلاعات شغلی و افزایش این اطلاعات ترغیب نمایند، تا آنان با تلاش و کوشش خود هر روز به اطلاعات شغلی بیشتر و جدیدتری دست یابند.

جامعه به رشته ساختمان - . . . . مطلع باشد تا بتواند مناسبترین راه آموزش این حرفه را برای خود انتخاب نماید. یا یک جوان که اشتیاق دارد در آینده قاضی شود باید اولاً تفاوت بین رشته های ادبیات، تاریخ، علوم اجتماعی و اقتصاد را به منظور انتخاب بهترین رشته که موفقیت او را در رسیدن به مقام قضا میسر می سازد بشناسد. باید بداند بعد از اتمام تحصیل چگونه به شغل مورد نظرش دست یابد و چه اطلاعات و تجارب مفیدی می تواند کسب کند. تجارب و تواناییهایش را چگونه می تواند در ارتباط با شغل قضا مورد استفاده قرار دهد. . . . .

بنابراین زندگی حرفه ای و ورود به آن شامل مراحل بسیاری می باشد و در هر مرحله احتیاج به تصمیم گیری صحیح دارد و تصمیم گیری درست مستلزم داشتن اطلاعات صحیح در مورد شغل مورد نظر است.

در بعضی از کشورها تحقیقات مفصلی انجام شده و نتایج این تحقیقات ثابت کرده است که

لطفاً ورق بزنید

بایستی سعی کنیم که این مدل‌های موفق را در معرض دید و توجه جوانان فرار دهم تا جوانان مستقیماً " به جمع آوری اطلاعات شغلی آنان و تجزیه و تحلیل و کاربرد آن اطلاعات بپردازند .

ب - دنبال کردن و کسب اطلاعات :

چنانچه کاری در نزد نوجوان و جوان جالب به نظر می رسد جوان در کسب اطلاعات راجع به آن کار و حرفه راغب شده و تا سرحد امکان آن شغل و حرفه را دنبال می کند و اطلاعات لازم را در مورد آن بدست می آورد . اولیاء و مربیان در مورد جالب ساختن کار و کسب اطلاعات نقش ویژه‌ای دارند . جوانان مشتاقند که از کارهای مختلف سردر بیاورند . وظیفه اولیاء و مربیان است که در آشناسازی جوانان با کار و آموزش مهارت‌ها و رویه های کاری اشتیاق آنان را به کسب اطلاعات درباره آن شغل و کار ابقاء نمایند . بنابراین بایستی تجربیات شغلی و مهارت‌های کاری لازم را در دسترس جوانان فرار دهند و به شیوه‌ای آنان را تشویق نمایند

نحوه افزایش و کسب اطلاعات شغلی

لازم نیست که اولیاء مرتباً " اطلاعاتی درباره مشاغل گوناگون بدست آورند و آن اطلاعات را در اختیار فرزندان دبیرستانی خود بگذارند به عبارت دیگر لازم نیست که اولیاء و مربیان همیشه عرضه کننده اطلاعات جدید باشند . شاید بهتر باشد که جوانان را در بدست آوردن اطلاعات جدید شغلی تشویق کنیم تا آنان خودشان به دنبال کسب اطلاع باشند . تشویق جوانان در سنین دبیرستانی به کسب اطلاعات شغلی طرق مختلفی دارد که به بعضی از آنان ذیلاً " اشاره می کنیم .

الف - پاداش :

از آنجا که پاداش در تمام مراحل زندگی یکی از انگیزه های قوی جهت فعالیت افراد می باشد بایستی این اصل پاداش را در جهت کسب اطلاعات شغلی بکار بریم . اصل پاداش را در کسب اطلاعات شغلی به طرق مختلف می توان اجرا کرد - مثلاً " دانش آموز را می توان تشویق نمود که با مراجعه به کتب و موسسات مختلف اطلاعات کاملی در مورد یک رشته ساخته شده کسب و ارائه داده و جایزه‌ای دریافت دارد . از طرف دیگر جوانان وقتی ببینند که افرادی مورد تحسین جامعه قرار گرفته اند خواه و ناخواه میل دارند که درباره زندگی آنها مطالعه و در مورد موفقیت این افراد را کشف کنند .

یکی از علل محبوبیت این افراد ممکن است شغل و حرفه آنان باشد . لذا دانش آموز جوان را باید تشویق نمود که اطلاعات دقیق و جامعی درباره شغل این افراد معروف کسب نماید . این مدل‌های زنده و نمونه های عینی بهترین مشوق جوانان در کسب اطلاعات شغلی می باشند لذا

خود ارائه دهند و عکس العمل جوانان هم اغلب در مقابل اخذ و کاربرد این اطلاعات ضعیف بوده است و یا اصولاً به این اطلاعات بی توجه بوده‌اند.

بطور کلی اگر فردی مرتباً اطلاعات لازم برای حل مشکلات و یا برنامه‌ریزی را دریافت دارد، احساس مسئولیت شخصی برای کسب اطلاعات دروی پرورش نمی‌یابد. وقتی جوانان تشخیص بدهند که برای اخذ تصمیم نیاز به اطلاعات کافی دارند متمایل به اکتساب آن می‌گردند. ولی اگر تصور کنند که مسئول کسب اطلاع کسی دیگر است و آن فرد باید همیشه اطلاعات صحیح و دست اول را تهیه و در اختیار جوان قرار دهد دیگر تمایلی به کسب اطلاع از خود نشان نمی‌دهند. بنابراین یکی از اهم وظائف اولیاء و مربیان ایجاد احساس نیاز به کسب اطلاعات در دانش‌آموز است.

یدالله جهانگرد

که در تکمیل کردن اطلاعات شغلی خود ثابت قدم و پابرجا باشند.

نهضت تعلیم و تربیت حرفه ای امیدوار است که تجارب آموزشی مفیدی درحد توانائی هر جوان و نوجوان فراهم کرده و در اختیار او قرار دهد. برای دنبال کردن کسب اطلاعات و افزودن به تجارب مفید شغلی نوجوانان احتیاج به تشویق و روبروشدن مستقیم یا بعضی از مشاغل دارند.

ج : ایجاد احساس نیاز :

به جوانان باید احساس نیاز و مسئولیتشان را در کسب اطلاعات شغلی گوشزد کنیم. بعضی از اولیاء و مربیان ارائه اطلاعات لازم را با پرورش نیاز به کسب اطلاعات اشتباه کرده‌اند به این معنا که بسیاری از اولیاء و مربیان تلاش می‌کنند اطلاعاتی دقیق در مورد مشاغل مختلف کسب و آن اطلاعات را به فرزند و یا شاگرد

بقیه از صفحه ۱۹

سوالات مشابه که می‌تواند در این زمینه بسیار سودمند و مفید واقع شود.

دوم اینکه از خود بپرسید این عدم توافق شما واقعا " بخاطر تربیت فرزندان است و یا بخاطر موارد دیگر؟ مثلاً " بخاطر وضع بد مالی خانواده ، و یا مشکلات مشابه آن باید در اینگونه موارد به رفع مشکلات اساسی خانواده پرداختن اینک وقت و انرژی خود را صرف مسئله فرعی نموده و مسائل اصلی تر و مهم تر زندگی را به وادی فراموشی سپرد.

راه معقول دیگر مشاوره و در میان گذاشتن مشکلات و نگرانیها و ناراحتیها و نابسامانیهای زندگی خود با فردی امین و با تجربه و آگاه در این زمینه هاست. گاه اگر این مشاور یک

روان شناس و یا متخصص مجرب تعلیم و تربیت باشد بی نهایت می‌تواند سودمند و مفید و موثر واقع گردد چرا که می‌توانید با آنها مشورت نموده و از نظر ایشان استفاده نمائید.

مجموعاً این راه‌های است که بنظر می‌رسد بتواند در صورت بکارگیری والدین مفید واقع گردد. امید آن است که والدین محترم با مدنظر قرار دادن و عنایت کامل به مطالب ذکر شده در این مقاله و همچنین مقاله‌ها و کتب تربیتی دیگر نکات مفید تربیتی را به شیوه صحیح در جو خلقی و عاطفی خانواده خود حداقل امکان - اجرا و رعایت نمایند و بدینوسیله ضامن سلامت و بهداشت روانی خود و فرزندان‌شان باشند.

علیرضا صدیق پور